

Det kongelige barne-, likestillings- og inkluderingsdepartement

Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

BARNE-, LIKESTILLINGS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENTET	
Arkivkode:	431.10
Dato:	02.09.10
Saksnr:	201003011-81

Vår ref.: 201000251-108 /020 &13
Deres ref.: 201000615

Lillehammer, 1. september 2010

Høringsuttalelse - NOU 2009: 22 - Det du gjør, gjør det helt

Vi viser til høringsbrev datert 19.4.2010 vedrørende NOU 2009:22 Det du gjør, gjør det helt – Innstilling fra utvalg for bedre samordning av tjenester for utsatte barn og unge.

Oppland fylkeskommune ønsker å komme med merknader. I det følgende er utvalgets forslag til tiltak slik de er gitt i innstillingen kapittel 6, gjengitt med samme nummerering som i innstillingen. Våre merknader er gitt direkte i tilknytning til forslagene vi ønsker å gi innspill til.

6.2.4 Utvalgets forslag – Koordinatorfunksjonen

- Bestemmelse om individuell plan forankres i opplæringsloven og barnehageloven.
- Alle mottakere av individuell plan skal ha rett til å få oppnevnt en *personlig koordinator*. Den personlige koordinators plikter presiseres i forskrift.

Også Midtlyngutvalget hadde i NOU 2009:18, Rett til læring, forslag om at individuell plan skulle hjemles i barnehageloven og opplæringsloven. Oppland fylkeskommune ga følgende uttalelse til forslaget: "Oppland fylkeskommune støtter forslaget. Etablering av og eierforhold til individuell plan må fortsatt entydig ligge i kommunen".

Oppland fylkeskommune har i interne rutiner lagt opp til at skole og PPT skal samarbeide med andre ansvarlige aktører i arbeid med elever som har eller skal ha en individuell plan. Vi støtter fortsatt forslaget om at bestemmelse om individuell plan forankres i opplæringsloven og barnehageloven. Men presiserer samtidig at ordlyden i disse lovene ikke må bli tilsvarende det ordlyden er i barnevernloven, der det heter at barnevernet skal utarbeide individuell plan. Begrunnelsen for dette er at:

- Ansvaret for utarbeidelse av individuell plan bør ikke veksle mellom forvaltningsnivå. Fylkeskommunens har bare ansvar for videregående opplæring, og ansvaret er tidsbegrenset.
- Bytte av skolested over kommunegrenser gjennom det videregående opplæringsløpet er vanlig. For noen elever vil ikke skolested være avklart før i august.
- Oppfølgingstjenestens ansvar for oversikt over tilbud om opplæring, arbeid eller annen sysselsetting (opplæringsloven § 13-1), dekker på ingen måte de helhetlige behov som ofte vil inngå i en individuell plan; knyttet til helselovgivning, sosiallovgivning og barnevernslov. Utvalget foreslår at tjenestemottaker skal kunne bestemme at alle henvendelser til og fra hjelpapparatet skal håndteres av koordinator

på tjenestemottakers vegne, og at koordinator også skal være forpliktet til å bistå tjenestemottaker i utforming av søknader og klager til andre tjenesteytere. Personlig koordinator må følgelig ha god kjennskap til de ulike tjenesteområder som kan inngå i en individuell plan. Opparbeidelse av tilfredsstillende kompetanse til at fylkeskommunale skoler/oppfølgingstjenester skal kunne ivareta dette, vil utløse en betydelig merkostnad.

- Det ligger i forslaget at det skal være et kommunalt ansvar å utpeke personlig koordinator. Kommunen kan ikke gis myndighet til å pålegge fylkeskommunen oppgaver kommunen ikke selv vil ivareta. Vi er fra tidligere kjent med at det er tilfeller der kommunen ønsker å skyve ansvaret for personlig koordinator og individuell plan til fylkeskommunalt nivå, begrunnet i at "opplæring er tilbudet personen får". I slike tilfeller sier kommunen egentlig at de ikke støtter utarbeidelse av individuell plan, for ungdommens rettigheter i forhold til opplæring og eventuelt spesialundervisning gjelder uavhengig av eventuelle rettigheter til en individuell plan.

Oppland fylkeskommune støtter forslaget om at personlig koordinators plikter presiseres i forskrift. Men vi støtter ikke forslaget om at personlig koordinator kan være ansatt på annet forvaltningsnivå, jf argumentene over.

6.3.5 Utvalgets forslag – Lavterskeltilbud

– For å sikre et godt psykisk helsetilbud til barn og unge, endres kommunehelsetjenestelovens § 1–3 ved at det tas inn en bestemmelse som tydeliggjør kommunenes ansvar for å etablere tjeneste for psykisk helsearbeid.

– Det etableres en handlingsplan for styrket psykologtjeneste i kommunene finansiert ved øremerkede midler.

Oppland fylkeskommune støtter forslagene. Vi er også enig i at en satsning på psykologer i kommunene og et lovfestet kommunalt ansvar innen psykisk helsearbeid må knyttes opp til et samarbeid med PP-tjenestene i området. Oppland fylkeskommune har egen fylkeskommunal PP-tjeneste, og vi presiserer at samarbeid også med fylkeskommunal PP-tjeneste må ivaretas for ungdom med rett til videregående opplæring.

6.4.3 Utvalgets forslag – Tidlig innsats

– Kommunene gis ansvar for at det gjennomføres en generell kartlegging i form av en sjekklister for å identifisere barn og familier med risikofaktorer. Kartleggingen må foretas med faste intervaller. Kartleggingen skal omfatte barnets sosiale, emosjonelle og adferdsmessige utvikling. Hensikten med kartleggingen skal være å fastslå mestring av forventede milepæler, og tidlig identifisering av barn med behov for en grundigere kartlegging og oppfølging av et samlet hjelpeapparat.

Oppland fylkeskommune støtter sikring av tett kontakt mellom fagfeltene som yter tjenester til barn utenom skole og barnehage, gjennom opprettelse av møteplasser for tverretatlige/tverrfaglig samarbeid, hvor PP-tjenesten, det psykiske helsevernet for barn og unge, kommunehelsetjenesten og barneverntjenesten kan bidra til kunnskapsheving ved informasjon om hva de ansatte i barnehage og skole skal være oppmerksomme på, hva det er viktig å observere, og hva som kan være tegn til avvikende utvikling.

Midtlyngutvalget fremmet i NOU 2009:18, Rett til læring, forslag om kontinuerlig og systematisk oppfølging av barn og elevers utvikling. Vi viser til vårt hørings svar i denne forbindelse;

”Oppland fylkeskommune støtter at det fokuseres på tidlig innsats. Også i videregående opplæring er det viktig at en oppdager og setter inn tiltak før problemene utvikler seg. Som det er sagt: ”Det er aldri for sent med tidlig innsats”. En støtter de fleste av disse forslagene under kapittel 13. Unntaket er innføringen av Læringsboka. Selv om intensjonene med Læringsboka er positive, er det så mange sider ved dennes innhold, funksjon, omfang og juridiske status som ikke er utredet, at det ikke er mulig å ta stilling til forslaget. I tillegg fins det allerede så mange dokumentasjons og rapporteringsoppgaver i skolen at det er nødvendig med en opprydding før en vurderer innføring av Læringsboka. KS representant mener at de nye forskriftene er svært dekkende for oppfølging av elevers læring og at det er unødvendig å gjenta dette i nye/flere reguleringer ... En plikt til kontinuerlig og systematisk oppfølging vil sikre tidlig innsats i alle faser av skoleløpet. Det er viktig å ta tak i ting som oppdages uavhengig av hvor i skoleløpet vansker oppstår. Dette er under forutsetning av at forslaget også inkluderer plikt til rask iverksetting av tiltak når det er avdekket behov for det. Kunnskap om barns og elevers utvikling, læring og læringsmiljø er ikke nok, handling må til – vente og se holdningen må til livs.”

Vi finner grunn til å gjenta behovet for at innhold, funksjon, omfang og juridisk status for dokumentasjon etter kartlegging må utredes før tiltak med generell kartlegging settes i gang. Det samme gjelder at et samlet hjelpeapparat må være forberedt og ha ressurser til å ta imot de som trenger grundigere kartlegging og oppfølging når generell kartlegginger som avdekker et slikt behov foreligger.

6.5.6 Utvalgets forslag – Koordinering av døgnbasert hjelp

- Det statlige barnevernet og helseforetakene oppretter felles institusjoner for barn og unge med behov både for tilrettelagt omsorgstilbud og tverrfaglig behandling. Omfang og organisering av slike institusjoner vurderes nærmere.
- Det tas inn en lovbestemmelse i spesialisthelsetjenesteloven som pålegger de regionale helseforetakene å samarbeide med statlig regional barnevernmyndighet om institusjonsplassering av barn og unge.
- Det tas inn en bestemmelse i psykisk helsevernloven hvor helseforetakene forpliktes til å fremskaffe institusjonsplass i de situasjoner hvor fylkesnemnda treffer vedtak om plassering i institusjon underlagt det psykiske helsevernet. *(Utvalgsmedlem Kirsten Djupesland har tatt dissens, jf. pkt. 6.5.5)*
- Det opprettes et eget tvisteløsningsorgan som kan løse uenighet mellom det psykiske helsevernet og barneverntjenesten der det er avklart at barnet er i behov for døgnplass, men der uenigheten er knyttet til spørsmålet om hvilken type institusjon barnet skal få plass i.
- Det presiseres i spesialisthelsetjenesteloven § 3 – 1 andre ledd at et døgnbasert tilbud til barn og unge skal være tilgjengelig uavhengig av tjenestemottakers alder, og at tilbudet skal være under kontinuerlig drift.

Både for barn og ungdom plassert i institusjon etter barnevernloven og for pasienter i helseinstitusjoner som et regionalt helseforetak eier eller har avtale med, er det fylkeskommunen der institusjonen ligger som har opplæringsansvaret (jf opplæringsloven § 13-2 og 13-3a). Oppland fylkeskommune har derfor opplæringsansvar for alle barn plassert på Seljelia senter for barnevern, der noen av plassene er forbeholdt psykisk helsevern. Vi har gode erfaringer med den helhetlige tilnærming organiseringen av Seljelia gir rom for. Samtidig ser vi at det ved andre barneverninstitusjoner finnes ungdom som har betydelige behov for psykiatrisk behandling, behov som ikke blir tilfredsstillende ivaretatt i barneverninstitusjonen. Et resultat av dette er at ungdom får flere flyttinger mellom barneverninstitusjonen og helseinstitusjon(er). Vi har også sett tilfeller der det er grunn til å reise tvil om ungdom får den psykiatriske behandling de har behov for når de bor i barneverninstitusjon. Oppland fylkeskommune mener at samarbeid mellom barnevern og psykisk helsevern om felles institusjoner, gir de beste betingelser for målrettet utredning og oppfølging av barn og ungdom som har sammensatte problemer innen psykiske lidelser og omsorgssvikt. Vi støtter derfor forslagene om koordinering av døgnbasert hjelp.

6.6.3 Utvalgets forslag – barnevernloven som rettighetslov

– Formålsbestemmelsen i barnevernloven endres slik at barnevernloven blir å forstå som en rettighetslov sett fra barnets ståsted.

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet er i ferd med å foreta en bredere vurdering av om barnevernloven bør bli en rettighetslov, og hvordan dette eventuelt skal reguleres i loven. På bakgrunn av dette ber departementet i oversendelsesbrevet høringsinstansene om å se bort fra utvalgets forslag i denne omgang.

6.7.4 Utvalgets forslag – Samordning av lovverk

– Sosialtjenestelovens resterende del, kommunehelsetjenesteloven og eventuelt barnevernloven etableres som ett felles lovverk, jf. NOU 2004:18.

Oppland fylkeskommune støtter forslaget.

6.8.3 Utvalgets forslag – Taushetsplikt – utveksling av informasjon som forutsetning for koordinering av tjenestetilbudet

– Det igangsettes en samlet gjennomgang av rettsoppfatninger og praksis når det gjelder taushetsplikt og opplysningsplikt i de ulike fagmiljøene som arbeider med barn og unge. Et slikt arbeid må ses i sammenheng med de forslag som ble fremmet i NOU 2004:18 om ny felles helse- og sosiallovgivning på kommunalt nivå.

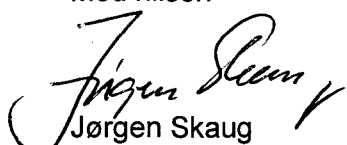
Oppland fylkeskommune støtter forslaget.

6.10.2 Utvalgets forslag - Henvisningsrett

– PP-tjenesten, psykologer og helsesøstre gis henvisningsrett til det psykiske helsevernet for barn og unge.

Oppland fylkeskommune støtter forslaget og viser til vår uttalelse i forbindelse med tilsvarende forslag i Midtlyngutvalgets innstilling NOU 2009:18:
Oppland fylkeskommune støtter forslaget. PP-tjenesten har behov for selvstendig henvisningsrett til BUP og HABU når det gjelder videre utredning av lærevansker eller andre forhold som har betydning for læringssituasjonen. Kopi av henvisningen må sendes fastlegen. Det må utredes nærmere hva dette krever i PP-tjenesten (kontororganisering, -størrelse, utdanning m.v.), samt om en henvisningsrett også innebærer en henvisningsplikt. En slik ordning kan gjøre det lettere for PPT å følge opp saker i forhold til BUP og HABU.

Med hilsen

Jørgen Skaug
Fylkesopplæringsjef

Kari Gording
Rådgiver